

ԾԱՆՕԹԱՆԱՆՔ ՊԱՏՈՒԱՍՏՆԵՐՈՒ ԲՆՈՅԹԻՆ



ԿԿՈՒ

Մանկապատանեկան Թերթիկ

ՄԱՐՏ Բ. - 2024
Թիւ - 10 -



Թիւր պատրաստեց՝
ՄԱՐՄԻՆԻ ԱՇՈՏԵՆ-ՇԱՀԻՆԵՆ
Նկարազարդեց՝
ՌԱՅՅԻ ԲԷՇԵՆԵՆ

Բոլորս ծանօթ ենք պատուաստներուն: Բժիշկը արդէն մեզ պատուաստած է: Սակայն ինչի՞ կը ծառայէ պատուաստը եւ ի՞նչ ձեւով կը գործէ: Մեր մարմինը ի՞նչու երբեմն օգնութեան պէտք կ'ունենայ եւ ինչպէ՞ս դեմ կը դնէ հիւանդութիւններուն:

Երբեմն մանրէներ կը մտնեն մեր մարմնին մէջ, կը յարձակին անոր վրայ եւ զայն կը հիւանդացնեն: Երբ մարմինը նման յարձակումի կ'ենթարկուի, ան «անթիպատի»-ներ կ'արտադրէ. այս նիւթերը կը պայքարին մանրէներուն դեմ եւ զանոնք կը փճացնեն:

Մարմինը կ'արտադրէ նաեւ ճերմակ գնդիկներ: Անոնք յիշողութեան բջիջներ են, որոնք պիտի յիշեն իրենց բոլոր տեսածները: Այս ձեւով, երբ անոնք դարձեալ կը տեսնեն նոյն մանրէները, կը ճանչնան զանոնք, եւ շուտով անոնց վրայ կը յարձակին:

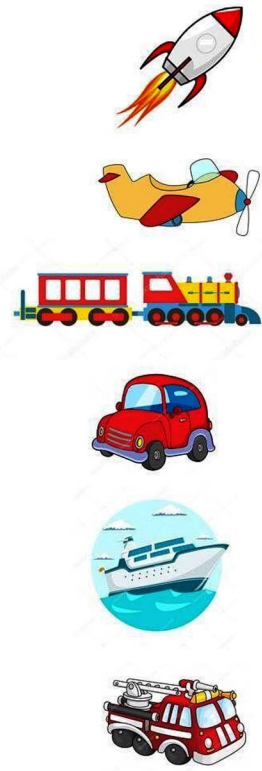


Այդ բջիջները մեր ամբողջ կեանքի ընթացքին կը շրջին մարմնին մէջ:

Սակայն, կան նաեւ շատ վտանգաւոր մանրէներ: Երբ անոնք թափանցեն մարմնին մէջ եւ մարմինը զանոնք չճանչնայ, շատ ծանր հետեւանքներ կրնայ ունենալ:

Հետեւաբար, պէտք է օգնել մարմնին՝ այդպիսի յարձակումներուն դեմ նախապատրաստուելու համար: Այս պարագային է, որ կը ծառայէ պատուաստը:

Երբ մենք կը պատուաստուինք, մեր մարմինը կը ծանօթանայ նոր մանրէներուն: Սակայն անոնք չափազանց տկարացած վիճակով կ'ըլլան եւ չեն հիւանդացնէր մեզի: Սակայն, մարմինը կը ճանչնայ զանոնք եւ կը շինէ յիշողութեան բջիջները:



Գունաւորէ՛ հետեւեալ պատկերը
նախասիրած գոյներովդ:



Այս փոխադրամիջոցները ի՞նչ
պաշտօնեաներու պէտք ունին:
Միացո՛ւր:



Մեր ատամիկները առողջ պահելու համար, պէտք է
որոշ ուտելիքներ ուտենք եւ խուսափինք միւսներէն:
Ուրեմն նկարներուն համաձայն իւրաքանչիւրը դի՛ր իր
յարմար սիւնակին մէջ:



ՀԱՆՏԵԼՈՒԿՆԵՐ

- 1-Ի՞նչն է այն, որ գործածելէ առաջ անպայման պէտք է կտորել:
- 2-Ծակտիկներով հարուստ է, բայց առատ ջուր կրնայ պահել իր մէջ:
- 3-Երբ երիտասարդ եմ՝ երկար եմ: Երբ ծեր եմ՝ կարճ:
- 4-Միշտ դիմացդ է, բայց երբեք չես տեսներ զինք:
- 5-Ի՞նչն է որ կրնաս կտորել, նոյնիսկ առանց դպչելու անոր:
- 6-Ի՞նչն է որ միայն կը բարձրանայ եւ բնաւ ցած չ'իջնէր:
- 7-Ի՞նչն է այն, որ կրնաս ձախ ձեռքով բռնել եւ ոչ թէ աջ:

ՆԻՐԱՐԱՄ ԶՂ-Է
ՄԺՎԱՄՏ-Գ
ՆՐԱՏՈՍՎ-Գ
ՆՈՄՆՈՒՂ-Գ
ՐԱՂ-Յ
ԵՂՍԻՂ-Զ
ԲՎԻՍՂ-Ի
ՄԳՂՈՒՂՈՒՄՈՒՆ

ԱՐՇԱԿ ԵՒ ԴՐԱՍՏԱՄԱՍ

Հայոց Արշակ թագաւորը Անյուշ բերդին մէջ բանտարկելէ ետք, պարսիկներու ճապուհ արքան մեծ պատերազմ մղեց քուշաններուն դէմ, որոնք վայրենի ու բարբարոս ցեղ մըն էին: Քուշանները շատ լաւ կը կռուէին ու կը շարդէին ճապուհի զինուորները: Բուռն կռիւի պահուն ճապուհ թշնամիներով կը շրջապատուի եւ մահը անխուսափելի կ'ըլլայ: Ան ի գուր իր շուրջ կը փնտռէ իր կտրիճ զօրավարներն ու հաւատարիմ թիկնապահները, որոնք կա՛մ սպանուեր էին, կա՛մ հազիւ իրենք զիրենք կը պաշտպանէին: Այդ պահուն յանկարծ կը յայտնուի հայ զօրավար մը՝ Դրաստամատը, որ կը ծառայէր պարսկական բանակին մէջ: Ան առիծի պէս մռնչելով կը նետուի թշնամիներուն վրայ, կը սպանէ անոնց մեծ մասը, իսկ միւսներն ալ կը փախցնէ՝ փրկելով ճապուհի կեանքը:

Երբ պատերազմը կ'աւարտի, ճապուհ կը յիշէ Դրաստամատը, կը կանչէ զայն եւ կ'ըսէ անոր.

- Սիրելի՛ Դրաստամատ, ես երախտապարտ եմ քեզի, որովհետեւ ինծի համար վտանգեցիր կեանքդ եւ մահէն ազատեցիր զիս: Ուստի կ'ուզեմ վարձատրել քեզ. ինչ որ կը փափաքիս խնդրե՛ ինձմէ: Ես պատրաստ եմ նոյնիսկ թագաւորութեանս կեսը տալու քեզի:

- Ո՛վ արքայ,- կը պատասխանէ հայ զօրավարը,- ես պարտականութիւնս կատարեցի եւ ոչ մէկ վարձք կ'ուզեմ քեզմէ: Միայն արտօնե՛, որ երթամ Անյուշ բերդ եւ տեսնեմ հարազատ տէրս՝ Արշակ թագաւորը: Միայն մէկ օրուան համար արձակեմ անոր շղթաները, լուամ ու օծեմ անոր գլուխը եւ ուրախացնեմ զայն:

- Շատ դժուար բան խնդրեցիր, Դրաստամա՛տ,- պատասխանեց ճապուհ՝ թաւ յօնքերը պաստելով եւ դէմքը խոժոռելով,- որովհետեւ մինչեւ հիմա ոչ ոք համարձակած է նման խնդրանք մը ներկայացնել ինծի: Կրնայիր քու օգտիդ համար գիւղեր, քաղաքներ, ազարակներ կամ նոյնիսկ զանձեր խնդրել ինձմէ: Բայց քանի որ կ'ուզես թագաւորդ տեսնել, թող բացառութիւն մը ըլլայ, գնա՛ ու տե՛ս զայն:

Եւ ան Դրաստամատին կու տայ արտօնագիր մը, որ կնքուած էր թագաւորական մատանիով եւ թիկնապահներ, որպէսզի ընկերանան անոր:

Երկար եւ դժուար ճամբորդութենէ մը ետք Դրաստամատ կը հասնի Անյուշ բերդ: Երբ

երկաթեայ բանալին կը ճռնչէ ծանգոտած կղպանքին մէջ ու բանտին դուռը կը բացուի, Արշակ յոգնած աչքերով կը նայի այն գեղեցիկ ու առոյգ երիտասարդին, որ խոնարհութեամբ ու յուզումով կը ծնրադրէ իր առջեւ եւ շղթայակապ ձեռքերը կը համբուրէ:

- Դրաստամա՛տ,- կը թռչի յանկարծ Արշակի շուրթերէն:

- Այո՛, տէ՛ր իմ, ե՛ս եմ,- հազիւ կը շնչայ Դրաստամատ արցունքները զսպելով:

Եւ ան կ'արձակէ Արշակի շղթաները, կը լուայ զայն, արքայական պատմուճան կը հագնէ անոր եւ քաղցրաբոյր իւղով կ'օծէ գլուխը: Անոր առջեւ կը դնէ համադամ խորտիկներ, պտուղներ ու գինի եւ անձամբ կը սպասարկէ արքային՝ լեցնելով անոր բաժակը: Ապա կը նուագէ ու կ'երգէ հայրենի քաղցր երգեր, որոնց այնքան կարօտը ունէր Արշակ, եւ կը փորձէ մխիթարել եւ ուրախացնել զայն:

Անոնք կ'ուտեն, կը խմեն եւ երկարօրէն կը գրուցեն անցեալէն:

Սակայն Արշակ կամաց-կամաց կը յուզուի մտաբերելով իր ազատութեան օրերը, հայրենիքը, գեղաչեայ կիներ՝ Փառանձեմը, սիրասուն գաւակը՝ Պապը: Կը յիշէ իր մղած պատերազմները եւ յաղթանակները: Մէկ առ մէկ աչքին առջեւ կու գան Հայաստանի զօրավարները, որոնցմէ կը սարսափէին թշնամիները: Եւ արցունքի կաթիլներ կը հոսին անոր գեղեցիկ ու հպարտ աչքերէն:

- Ուրեմն այսպե՛ս պիտի ըլլայի,- կը մռլտայ ան ակռաներուն մէջէն եւ այդ բոլորէն ետք չ'ուզէր այլեւս ապրիլ:

Ուստի, Դրաստամատի զբաղած մէկ պահուն Արշակ կը վերցնէ սեղանին վրայ դրուած դանակը եւ զայն սրտին կը խրէ: Դրաստամատ կը սարսռայ տեսնելով եղելութիւնը ու պահ մը չի հաւատար աչքերուն: Հուժկու բազուկներով կը ցնցէ Արշակի ուսերը փորձելով շունչ տալ անոր, սակայն՝ անօգուտ:

Դրաստամատ դառնօրէն կ'ողբայ արքային մահը, որուն ուրախացնել ուզած էր: Կը զղջայ իր անուշադրութեան համար եւ Արշակի կուրծքէն հանելով տաք դանակը ի՛նք եւս անձնասպան կ'ըլլայ ու անոր անշունչ դիակին վրայ կ'իյնայ:





ԱՆՅԱԻԱՏԱԼԻ, ԲԱՅՑՑ՝ ԻՐԱՒ...

- * Լուսնթագ մուրազին մեջ աւելի քան հազար երկրագունդ կրնայ բաւել:
- * Մէկ միլիառ տարի առաջ օրը միայն 18 ժամեր է կը բաղկանար:
- * Թագուհի մեղուն գարնան կրնայ օրական 2000 հաւկիթ ածել:
- * Կնոջ մը սիրտը սովորաբար աւելի արագ կը բաբախէ, քան՝ այր մարդունը:
- * Ալասքայի մէջ գոյութիւն ունին 30 մեթր բարձրութիւն ունեցող աւազի բլուրներ:
- * Անկարելի է, որ կէսօրին լման ծիածան մը տեսնենք երկնքին մէջ:
- * Չորս հազար տարեկան pop corn-ը (կորեկ) գտնուած է Նիւ Մեքսիքոյի (Միացեալ Նահանգներ) քարայրի մը մէջ: